

Shiraz-Beethoven.ir

- ۹ دیباچه
- ۱۱ تفحص و تعمقی بر آنچه که تا امروز از موسیقی ایران به جای مانده است
- ۱۵ اصطلاحات متداول و متروک در موسیقی ایران
- ۱۶ گاه-دستگاه
- ۱۸ دستان-دستان نشانی
- ۱۹ دستگاههای موسیقی ایران
- ۲۰ چپ کوك و راست كوك
- ۲۲ خصوصیات موسیقی ایران
- ۳۰ ارتباط
- ۳۳ مآخذ و مراجع
- ۳۵ ارتباط دستگاه شور با چهار مقام منتسب به آن
- ۳۷ شاهد
- ۳۸ ایست
- ۴۷ گوشه های موسیقی ایرانی
- ۴۸ اصطلاحات کُرُن و سُرِي
- ۵۰ تعریف تنور يك کُرُن و سُرِي

- ۵۵ ارتباط بین دستگاهها
- ۵۵ اصطلاحات سه‌گانه، چهارگانه، پنج‌گانه
- ۵۶ گوشه دوگانه
- ۵۷ دوگانه یاد دستگاه شور
- ۵۹ **Shiraz-Beethoven.ir** یگانه و جای خالی آن
- ۶۱ همایون
- ۶۲ سه‌گانه و چهارگانه - اصفهان
- ۶۳ ماهور یا یگانه
- ۶۶ نتیجه
- ۶۹ درجات دوره سه‌گانه
- ۷۱ سیم آزاد «سل» و نقش مهم آن به نام نوت برجسته
- ۷۴ نکاتی در مورد ماهور به عنوان یگانه
- ۷۵ ارتباط جمعی و نقش نوت برجسته
- ۷۹ گام کنونی موسیقی ایران
- ۸۵ کوششی در جستجوی گام راست
- ۸۷ تار، ساز ملی ایران امروز
- ۹۰ صداداری و حالت
- ۹۱ وابستگی گام راست به اصطلاح و لغت «راست»
- ۹۸ کشف چند قطعه آهنگ از ساخته‌های عبدالقادر مرآغه‌ای
- ۱۰۱ نتیجه - گام طبیعی
- ۱۰۳ طرز اجرای دستگاه راست پنج‌گانه در تار
- ۱۰۸ بحث درباره نفوذ موسیقی یونان در موسیقی ایران
- ۱۱۳ سیر تاریخی گام شور
- ۱۱۷ تئوری موسیقی یونان
- ۱۲۷ اشتباه عبدالقادر مرآغه‌ای

- ۱۲۹ تنوری موسیقی قرون وسطای رُم
- ۱۳۳ ترتیب قرون وسطی
- ۱۳۴ ترتیب یونانیها
- ۱۳۹ نتیجه
- ۱۴۱ کوششی در جستجوی دو بل گام موسیقی مشرق زمین
- ۱۴۵ دستگاه همایون و مقام اصفهان
- ۱۴۹ ردیف موسیقی ایران
- ۱۵۰ دستان نشانی بر مبنای گام راست
- ۱۶۳ سخنی چند در باره گام راست و دستگاه راست و پنجگاه
- ۱۶۵ وجه تسمیه راست پنجگاه
- ۱۷۳ سخنی چند...
- ۱۷۷ مرتضی حنانه
- ۱۷۹ منابع و مأخذ

Shiraz-Beethoven.ir

ارتباط دستگاه شور با چهار مقام منتسب به آن

با توضیحات ضروری فوق اینک به نقل چندین جمله از کتابهای مذکور که حاکی و حاوی مطالب مهم و جالبی در تأیید وجود ارتباط پنهانی و ناشناخته بین مقامهای مختلف با دستگاه شور می باشد، می پردازیم و سپس رشته سخن را به بحث در مورد کلمه «گاه» که بازکننده دری به سوی مقصود است، می کشانیم:

۱. استاد وزیری، کتاب نظری موسیقی ایران، جزء دوم، صفحه ۱۶:

«در هر دستگاه دو نوع آواز اصلی و فرعی می توان داشت: اصلی آوازی است که در همان گام است، منتها از نوت دیگر غیر از تونیک شروع می شود و یا به نوتهای دیگر گام اهمیت داده می شود».

۲. استاد وزیری، در همان کتاب صفحه ۴۱:

«معمولاً نغمه افشار جزء شور است چنانکه ما هم آن را مطابق عرف عمومی در شور ذکر می کنیم، ولی عقیده ما آن است که افشار خود دستگاه علیحده باید بشود، یا جزو سه گاه محسوب گردد زیرا گام شور با گام آن متفاوت است...»

۳. و باز استاد وزیری در همان کتاب صفحه ۳۹:

«فقط تعلق آن به شور از اینجاست که از تشکیلات گام اوست و طبیعتاً در خاتمه کلی، وارد شور می توان شد».

۴. استاد وزیری، همان کتاب صفحه ۴۴:

«دستی از نغمات حقه شور است زیرا گامش همان گام شور است و چون نمایان شور در اینجا هم نوت شاهد هم نوت متغیر است و خاتمه آن بر خلاف نغمات دیگر شور روی تونیک شور است از این رومی توان گفت که دستی شور را نیز در بر دارد، زیرا برای رفتن از دستی و گوشه های دیگر آن به خاتمه شور هیچ احتیاجی به فرود مخصوص نیست، یعنی طبیعتاً و به راحتی وارد شور گشته خاتمه می یابد».

۵. استاد وزیری در همان کتاب، صفحه ۴۷:

۷. اکتاو درست: از فواصل درجه يك است.

در مورد فواصل سوم و ششم که «نه بزرگ و نه کوچک» باشند، از مطبوع ترین فواصل سوم و ششم محسوب می شوند. اگر اثبات این مطلب برای غریبها دشوار باشد، برای شرفیها که حتی اختلاف يك «کما» را به گوش می شنوند، چندان دشوار نیست:

اگر عملاً این فواصل را مورد آزمایش قرار دهیم و دو صدرا مانند يك آکورد (در عین حال با يك دیگر) بشنویم، مثلاً فاصله «می» و «دو» را به صورت دو صدای، به خصوص روی سازهای آرشه ای امتحان کنیم، خواهیم شنید که لحظه امتزاج کامل ارتعاشات این دو صدانه در آکورد «می یکار-دو» فرامی رسد و نه در آکورد «می بمل-دو». بلکه لحظه رضایت کامل موقعی فرامی رسد که کمی از می یکار پایین تر یا از می بمل بالاتر انگشت گذاری کنیم و این همان فاصله ایست که طبیعی است و جذاب ترین و شیرین ترین آنهاست و در لحظه صدور ارتعاشات، دو صدای مختلف به خوبی یکدیگر را جذب کرده و درهم می آمیزند. این عمل را به سادگی می توان روی سیمهای سازهای زهی انجام داد، منتها چون فاصله سوم تنگ است و تشخیص لحظه رضایت آسان حاصل نمی شود، بهتر است به وسیله معکوس آن، یعنی فاصله ششم آزمایش انجام گیرد.

با توجه به توضیحات فوق الذکر گام طبیعی را که دارای مطبوع ترین فواصل ممکنه است، از صدای «دو» مثال می زنیم:

مثال ۲۵ - ب

گام طبیعی

فاصله ششم طبیعی

ناصله الوسی

رتشرا الموردا اول

الموردا دوم متصل

فاصله سوم طبیعی

بنتا کورد درست

فاصله هفتم کوچک

گام طبیعی یا «راست» چون پایه اول است می بایست گنجایش پرورش و گسترش مجموع گامهای دیگر را بر درجات هشتگانه خود داشته باشد. و بدان سبب راست نامیده شده است که اولین و بهم ترین گام از طرف راست ساز به شمار می آید.